

Návrh opatrenia na zefektívnenie verejnej správy

Projekt:	Lepšie verejné politiky pre bývanie marginalizovaných rómskych komunít
Organizácia:	Nezisková organizácia Projekt DOM.ov
Operačný program:	Efektívna verejná správa
Kód žiadosti o NFP:	314011Q491
Názov aktivity:	Hlavná aktivita č. 1 Skvalitňovanie sociálnej práce v oblasti bývania a finančnej gramotnosti
Názov výstupu:	Návrh na opatrenie zamerané na zefektívnenie verejnej správy
Názov opatrenia:	Úprava metodiky národného projektu Podpora a skvalitňovanie terénnej sociálnej práce (NP TSP II)
Subjekt, ktorému sa návrh opatrenia predkladá:	Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR Implementačná agentúra MPSVaR SR

Program terénnej sociálnej práce (TSP) je na Slovensku realizovaný prostredníctvom tzv. národných projektov (NP TSP) od roku 2012. Nadviazal na pilotné dopytovo-orientované projekty financované Európskym sociálnym fondom s cieľom zmierniť dopady sociálnej exklúzie marginalizovaných rómskych komunít (MRK). Národné projekty orientované na program TSP sú zväčša¹ zastrešené Implementačnou agentúrou Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny, ako sprostredkovateľského orgánu pre operačný program Ľudské zdroje, prioritnú os 5. NP TSP sú realizované fázovite, v súčasnosti prebieha v poradí tretí národný projekt s názvom Podpora a zvyšovanie kvality terénnej sociálnej práce (NP TSP II).

Každá ďalšia fáza národného projektu sa snaží o zvýšenie kvality a profesionality výkonu TSP. Aktuálny NP TSP II prináša inováciu vo forme doplnenia bazálnej TSP o odborné činnosti. Metodika NP TSP II týmto reaguje aj na výstupy evaluačnej správy² z roku 2018 k národnému projektu terénna sociálna práca, ktorá obsahuje odporúčanie tímu výskumníkov v oblasti posilnenia koordinácie programu TSP, konkrétne autori evaluácie navrhujú: „rozšíriť systém koordinácie o profesionálov-právnikov a psychológov - fungujúcich na regionálnej úrovni, ktorí by boli schopní konzultovať špecifické kauzy písomne alebo telefonicky, ale aj priamo v teréne. Zavedenie tohto typu podpornej služby by pomohlo skvalitniť a pravdepodobne aj zrýchliť poskytovanie poradenstva v špecifických prípadoch“.

Metodické dokumenty k NP TSP II uvádzajú, že nový element - podpornú expertnú činnosť plánujú realizovať prostredníctvom vzniku pozícií – **odborný pracovník/odborná pracovníčka pre**

¹ Časť národných projektov TSP je v gescii Úradu splnomocnenca vlády SR pre RK (Ministerstvo vnútra SR)

² Daniel Škobla-Tomáš Hruštič_ Ondřej Poduška, Evaluácia dopadu terénnej sociálnej práce 2018, Zhrnutie záverečnej správy, IA MPSVaR, 2019, ISBN 978-80-89837-50-2

oblasť bývania, zamestnania alebo financií, ktorých úlohou bude aktívne pôsobiť v jednotlivých oblastiach nielen v priamej práci s jednotlivcom a komunitou, ale aj s jednotlivými aktérmi v príslušnej oblasti. V oblasti bývania budú odborní pracovníci aktívne vyhľadávať cenovo dostupné nájomné byty, oslovovať potenciálnych nájomcov, podnecovať legalizáciu stavieb, či vysporiadanie pozemkov ako aj iniciovať programy ako „housing first“ (bývanie v prvom rade) či rôzne iné formy bývania – nájomné byty, svojpomocnú výstavbu, výstavbu a rekonštrukciu prestupného bývania a pod. V oblasti financií budú odborní pracovníci pomáhať v oblasti oddlžovania klientov, v oblasti nevýhodných spotrebiteľských úverov, v exekučných konaniach, v osobných bankrotoch, a celkovo pôsobiť v zmocňovaní a motivovaní človeka v súvislosti s finančnou disciplínou. V oblasti zamestnanosti budú odborní pracovníci aktívne vyhľadávať a kontaktovať potenciálnych zamestnávateľov, motivovať ich v prospech zamestnávania osôb z MRK, či ľudí bez domova, scitlivovať aktérov vo vzťahu k ľuďom zo sociálne znevýhodneného prostredia, pôsobiť ako kouči na pracovisku, podporovať klienta na pracovisku po dohode so zamestnávateľom a pod.³

Podľa Príručky pre spolupracujúce subjekty v národnom projekte Podpora a skvalitňovanie terénnej sociálnej práce (NP TSP II) budú odborní pracovníci zamestnancami žiadateľa s podmienkou: *„Žiadateľ sa môže uchádzať o financovanie týchto odborných činností len v tom prípade, že má schválenú Žiadosť o financovanie výkonu terénnej sociálnej práce prostredníctvom aspoň jedného terénneho sociálneho pracovníka. Žiadateľ sa v rámci Oznámenia nemusí uchádzať o obidva druhy aktivít, je v poriadku ak žiada len o podporu pre výkon TSP.“*⁴ V praxi to znamená, že výkon odborných činností budú zabezpečovať len tie subjekty, ktoré priamo implementujú terénnu sociálnu prácu a odborní pracovníci budú súčasťou pracovného tímu TSP/TP. Naopak, odborné činnosti nebudú môcť realizovať subjekty, ktoré síce majú expertízu v témach bývanie, financie a zamestnanosť, avšak priamo nezamestnávajú TSP/TP. Takéto štruktúrovanie má zaiste svoje výhody, avšak vnímame aj jeho riziká:

- keďže odborní pracovníci budú zamestnancami subjektu, ktorý TSP vykonáva v geograficky ohraničenom území jednej obce či mesta, pôsobenie odborných pracovníkov nebude regionálne, ale lokálne. Tým bude oslabená ich sila v tvorbe regionálnych partnerstiev a sieťovaní,
- pozícia odborných pracovníkov ako súčasť lokálneho tímu TSP/TP môže spôsobiť nefunkčnosť tímu, keďže nie je jasná hierarchia pracovných pozícií a pracovných úloh,

³ <https://tsp.gov.sk/o-projekte/zakladne-informacie/>

⁴ <https://tsp.gov.sk/aktualizacia-prirucky-pre-spolupracujuce-subjekty-zapojene-do-narodneho-projektu-podpora-a-zvyšovanie-kvality-terennej-socialnej-prace-np-tsp-ii/>

- hrozí fluktuácia pracovníkov z pozície TSP na pozíciu odborný pracovník, keďže je v odmeňovaní pozícii výrazný rozdiel,
- ide o podstatný posun vo vnímaní experta - odborného pracovníka. Expert by mal primárne poskytovať poradenstvo terénnemu sociálnemu pracovníkovi. Metodika vníma experta, ako toho, kto poskytuje poradenstvo priamo klientovi,
- hrozí preexponovanie činnosťou pomáhajúcich profesií vo vybraných obciach na úkor iných lokalít.

Keďže primárnym cieľom NP TSP je zvýšiť kvalitu v poskytovaní terénnej sociálnej práce, sme presvedčení, že vhodným spôsobom posilnenia lokálnych tímov TSP/TP je tvorba regionálnych expertov pôsobiacich v témach bývanie, financie a zamestnanosť. Experti, ktorí nie sú internou súčasťou lokálnych tímov, ale externými poradcami prizývanými lokálnym tímom TSP k jednotlivým problémovým kauzám ako konzultanti. Ich úlohou by bolo tiež vťahovať do riešenia problémov ďalších pre danú tému kľúčových partnerov.

Z vyššie uvedených dôvodov navrhujeme úpravu metodiky NP TSP II vo veci **spôsobu vytvárania pracovných pozícií odborný pracovník/ odborná pracovníčka**, a to nasledovne:

Alternatíva 1:

Odborní pracovníci sú zamestnancami organizácii, ktoré disponujú expertízou v oblasti poskytovania odborného poradenstva v témach bývanie, financie, zamestnanosť. IA MPSVaR uzavrie s vybranými organizáciami zmluvu o poskytovaní odborného poradenstva tímom TSP/TP vo vybranom regióne. Výber organizácii bude na základe otvorenej výzvy a schvaľovacieho procesu. Oprávneným žiadateľom o výkon činnosti odborného pracovníka/ odbornej pracovníčky môžu byť subjekty s expertízou v téme bývanie, financie, zamestnanosť s minimálne regionálnym pôsobením v rámci SR, a to: mimovládne organizácie (nadácie, občianske združenia, neziskové organizácie, neinvestičné fondy, záujmové združenia právnických osôb), samosprávy, cirkevné inštitúcie, rozpočtové a príspevkové organizácie s právnou subjektivitou.

Alternatíva 2:

Odborní pracovníci sú zamestnancami IA MPSVaR. Pôsobia na regionálnej úrovni v súbehu s regionálnymi koordinátormi. Výber jednotlivých zamestnancov prebehne riadnym procesom výberového konania.